

Останнім часом значну увагу наділяють вивченню типологічних особливостей птиці, які в значній мірі обумовлюють майбутню продуктивність птиці. При цьому співвідношення живої маси до довжини плесни може розглядатися як показник компактності тілобудови птиці. Виходячи з цих передумов, нами вивчені показники живої маси, обхвату грудей і довжини плесни у особин, розподілених на три класи в 120-денному віці (табл. 3). Встановлено, що співвідношення живої маси до довжини плесни визначає рівень живої маси в 120-денному віці.

Результати досліджень свідчать, що чим менше це співвідношення, тим вище жива маса молодняка. Тобто, більш компактна птиця має підвищену живу масу. Але двохфакторний дисперсійний аналіз показав, що переважний вплив на мінливість живої маси мають класи розподілу (до 85%). В той же час класи за довжиною плесни (вище і нижче середнього) також впливали на цей показник з високою мірою вірогідності.

Проведені дослідження показали доцільність розподілу молодняка птиці за класами живої маси та довжини плесни.

Отримані результати свідчать про більш високу ефективність вирощування птиці, в рівновагових угрупованнях.

УД.К 636.53/58.082

ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ СТАБІЛІЗУЮЧОГО ВІДБОРУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКА ЯЄЧНИХ КУРЕЙ

А.В.ГУМЕНЮК – аспірант, Херсонський ДСГІ

На сучасному етапі розвитку птахівництва, важливе значення має розробка, селекційних і технологічних прийомів, спрямованих на ефективне використання енергетичних і кормових ресурсів. В селекційному аспекті ці питання вирішуються використанням нових, високопродуктивних ліній і кросів птиці, здатних забезпечити несучість на рівні 260 - 280 яєць за 72 тижня життя, при їх середній масі 58-62 г і відповідно з яєчною масою 15,1–17,4 г. До таких кросів відносяться широко використовуємий в Україні крос "БЕЛАРУСЬ-9" і новий крос

"ПРОГРЕС", створений в держптахозаводі "Пачелма" (Росія). В останні роки птиця цього генотипу завезена в Україну, де показує високі показники яєчної продуктивності. Особливістю цього кросу є аутосексність (розподілення за статтю) добового молодняка за системою кольорсекс -півники світлі, а курочки - рожево-червоного забарвлення. До його складу входять чотири лінії, відселекціоновані на поєднанність. Якщо в селекційному аспекті ми маємо високопродуктивний генофонд, то технологічні питання в основному вирішені шляхом удосконалення кліткового обладнання для утримання молодняка і несучок, оптимізації площі посадки, режимів годівлі, освітлення та напування.

Але до останнього часу в птахівництві не достатньо використовували еволюційні принципи, які свідчать, що в популяціях, окремих стадах є групи з різним рівнем пристосованості до умов середовища. Зокрема, теоретично, при оптимальних умовах навколишнього середовища найбільш пристосованими (за збереженістю плодючості) є особини середніх (модальних) класів розподілу за мірними ознаками (І.І. Шмальгаузен, 1940). При цьому слід враховувати, що вирощування і експлуатація птиці, каліброваної за живою масою лінійними промірами сприяє зниженню ієрархічних, антагоністичних відношень в угрупованнях, так як особини в них досить подібні за розвитком (С.Ю.Боліла, 1995). Тому останнім часом надається певна увага дослідженням, що становлять за мету вивчити ефективність вирощування птиці в рівномасових угрупованнях. Як показали дослідження Н.П.Прокопенко (1997) на птиці яєчних кросів і С.Ю.Болілої (1994, 1995) на м'ясній птиці такий прийом сприяє отриманню більш вирізаних груп молодняка з високою живою масою.

Виходячи з цих передумов нами вивчалась доцільність вирощування молодняка яєчних курей в рівномасових угрупованнях в племптахорадгоспі "Чорнобаївський" Білозерського району Херсонської області. Об'єктом дослідження були родині форми (батьківська П3 х П2 і материнська П3 х П4) кросу "Прогрес" і фінальний гібрид кросу "Беларусь-9" (Б-9/4, 5,5). На першому етапі дослідження були вивчені інкубаційні якості яєць розподілених на два класи за масою (M^- , M^0 , M^+) і в свою чергу кожний клас на дві підгрупи за величиною індексу форми яєць I^- (нижче середнього) і I^+ (вище середнього). Встановлено, що найбільш високий процент виводу

пташенят отримано в батьківській формі в поєднанні класів M^+ і I^- - 66,2%, а в материнській M^+ (табл.1)

В той же час для фінального гібриду більш оптимальним виявилось поєднання класів 5 нижчесередніми значеннями маси яєць та індексу форми. Все ж певної закономірності не простежується, що свідчить, що рівень відтворних якостей обумовлений позитивним поєднанням вивчаємих факторів.

Наступним етапом досліджень явилось вивчення доцільності вивощування пташенят з рівномасових угруповань.

Для цього виходячи з принципів стабілізуючого відбору виділили три класи за масою добового молодняку. Розподіл на класи вели в межах $0,67\delta$ - нормованого відхилення від середнього значення. Тобто особини в межах $x \pm 0,67\delta$ ввійшли в клас M^0 , з показниками нижче $x - 0,67\delta$ до класу $M^-1x+0,67\delta$ і вище до класу M^+ .

Межі добору пташенят за живою масою наведені в табл. 2

Таблиця 1 - Інкубаційні якості яєць різних класів розподілу за масою і індексом форми яєць

Генотип	Клас розподілу	Закладено яєць, шт.	Середня маса яєць, г	Середня величина індексу форми яєць	Виведено пташенят	%, виводу
П1хП2	M^-I^-	153	54	75,5	92	60,1
	M^-I^+	145	54	79,3	95	65,5
	M^+I^-	136	63	76,0	90	66,2
	M^+I^+	136	63	79,5	85	62,5
П3 х П4	M^-	153	52		124	81,0
	M^0I^-	144	56	75,3	115	79,9
	M^0I^+	136	56	79,7	109	80,1
	M^+	136	61		116	85,3
Б-9 (4, 5, 6)	M^-I^-	162	47,6	73,0	138	85,2
	M^-I^+	153	47,6	77,0	131	85,6
	M^+I^-	145	53,1	73,5	121	83,4
	M^+I^+	145	53,1	77,0	123	84,8

Перш за все слід відзначити чітку диференціацію груп за масою в добовому віці різниця між класами становила від 3.0 до 5.0 г, що по відношенні до класу M^- складало більше 10%.

Нами вивчені динаміка розвитку молодняку до 3 міс. віку (табл.3.1, 3.2)

Таблиця 2 - Межі добору пташенят різних класів розподілу.

генотип	Клас розподілу		
	M ⁻	M ⁰	M ⁺
П1хП2	29,5-35,5	35,6-39,9	40,0-47,5
П3хП4	30,0-35,4	35,5-37,9	38,0-44,0
Б-9(4, 5, 6)	27,0-31,9	32,0-35,5	35,6-42,0

Встановлено, що відмінність за кривою масою виділених класів збереглась за винятком материнської форми П3 х П4, де несуттєву перевагу порівняно з класом M⁰ мали особини класу M (різниця 8 г, p > 0,05). В той же час особини класу M⁺ в усіх групах значної переважали птицю класів M⁻ і M⁰. Це свідчить, що різниця між групами, сформованими розподіленням на класи, зберігається до кінця вирощування птиці, що створює умови для отримання однорідної птиці з різною живою масою.

На підставі проведених досліджень можна зробити висновок про доцільність формування груп птиці, розподілених за живою масою і лінійним проміром. Це створює умови для зникнення антагоністичних відношень в групах із-за, подібного ієрархічного рангу особин, що входять до їх складу.

Таблиця 3.1 - Динаміка живої маси пташенят різних класів розподілу.

Генотип	Клас розподілу	Вік		
		Добові	10 дн.	20 дн.
П1хП2	M ⁻	34,0+0,15	39,3+0,90	60,5+2,11
	M ⁰	38,0+0,16	42,6+0,87	64,4+1,87
	M ⁺	41,7+0,10	47,0+0,97	66,2+1,82
В середн.		38,0	43,0	64,0
	M ⁻	33,6+0,14	44,6+0,92	68,4+2,09
	M ⁰	36,8+0,08	49,7+0,72	80,3+2,40
	M ⁺	39,6+0,15	50,7+0,97	75,9+1,98
В середн.		37,0	48,0	75,0
	M ⁻	30,5+0,12	38,6+0,81	89,0+3,26
	M ⁰	33,9+0,11	40,0+0,68	97,5+3,53
	M ⁺	37,3+0,16	43,0+0,75	104+3,59
В середн.		34,0	41,0	97,0

Таблиця 3.2-Динаміка живої маси пташенят різних класів розподілу

Генотип	Клас розподілу	Вік		
		добові	10 дн.	20 дн.

П1хП2	M ⁻	115,5+5,41	534+16,3	1119+23,7
	M ⁰	108,8+4,24	568+13,8	1127+26,2
	M ⁺	123,6+5,79	568+11,4	1182+27,8
В середн.		116,0	557,0	1143,0
	M ⁻	126,8+4,15	567+14,6	1186+22,3
	M ⁰	128,6+5,49	587+16,3	1178+19,4
	M ⁺	124,5+6,41	577+17,8	1215+24,7
В середн.		127,0	577,0	1193
	M ⁻	156,0+4,15	643+17,0	1139+40,3
	M ⁰	154,0+4,18	630+24,9	1149+48,1
	M ⁺	163,0+6,48	680+15,7	1208+42,2
В середн.		158,0	651,0	1165,0

УДК 636. 082:636.22/28

ВПЛИВ КРОСЛІНІЙНОГО РОЗВЕДЕННЯ НА СЕЛЕКЦІЙНІ ОЗНАКИ КОРІВ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ПОРОДИ

М.І.ГИЛЬ – аспірант, Херсонський ДСГІ

З метою запобігання однорідності в породі, звуження її пластичності, як спосіб уникнення інбредної депресії у практиці тваринництва застосовують крослінійне розведення. Разом з тим інколи результати такого красування різні і залежать від цілого ряду факторів, в тому числі яка лінія є материнською і яка батьківською, тобто від ефективності прямих і реципрокних кросів.

Метою досліджень буде визначити вплив крослінійного розведення на молочну продуктивність чистопорідних корів та деякі інші показники жива маса, швидкість молоковіддачі, тривалість лактації та індекс вим'я матеріалами племінного обліку тварин червоної степової породи. Тварини згруповані за видом підбору, - 11 міжлінійних поєднань прямого кросу (Б) і така ж кількість реципрокного кросу (В). Контролем служили тварини внутрішньолінійного розведення (А) шости поєднань. Матеріали оброблені методом розрахунку селекційного індексу ($CI = \frac{2M + MM + MB}{4}$) та статистична за М.О. Плохінським (1964).